

D. VLAHOVIĆ, obiteljska kuća Kolovrat-Raubar u Zagrebu

Skulptura XXIX, 1967). U razdoblju 1968–74. većinu radova izvodi u crnome limu, napušta simetriju i uspostavlja dinamičnu ravnotežu među oblicima oštih bridova (*Skulptura XLIII*, 1970–74). Potkraj života radio u kovinama visoka sjaja (*Skulptura LXX*, 1977). Tragao je za »impersonalnom« skulpturom primarnih struktura i razvio se u jednoga od najvažnijih predstavnika minimalizma u Hrvatskoj. — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1967, 1970, 1975, 1981 — retrospektivna izložba). Autor je spomenika *Ikar* u Zagrebu (1960) i *Nimfa* u Karlovcu (1964).

LIT.: D. Schneider, Branko Vlahović (katalog), Zagreb 1967. — D. Venturini, Branko Vlahović, ČIP, 1967, 173. — Z. Rus, Susret znanosti i umjetnosti (katalog), Zagreb 1975. — G. Quien, Branko Vlahović, ŽU, 1976, 24–25. — T. Lukšić, Branko Vlahović (katalog), Zagreb 1977. — A. Adamec i V. Mažuran, Branko Vlahović — skulpture i crteži (katalog), Zagreb 1981. — M. Susovski, Minimalizam (katalog), Zagreb 1983. Ž. Sa.

VLAHOVIĆ, Dragomir (Maji), arhitekt (Zagreb, 1. X. 1945). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1970 (M. Begović). God. 1970–74. djeluje u Zavodu za urbanizam grada Samobora, potom samostalno, a od 1981. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu na kojemu je od 1995. docent. U Vlahovićevu se opusu ističu projekti obiteljskih kuća, među kojima se izdvajaju kuće Lindić (1978), Profeta (1980) i Gmaz (1982) — sve u Samoboru, te kuća Kolovrat-Raubar (1986) u Zagrebu i kuće R. Benković (1989) i A. Benković-Kobas (1991) u Lučkom. Sudjeluje na međunarodnim konceptualnim arhit. natjecanjima (1977, počasna nagrada, Tokyo International Lighting Design Competition). — Dobitnik je velike nagrade 26. zagrebačkoga salona 1991.

I. VLAŠIĆ, *Pogled na Kamešnicu*

BIBL.: *Kasni modernizam*, Arhitektura, 1983, 184–185; *Struktura obiteljske kuće*, ibid., 1983–84, 186–188; *Novi dvorec v severozahodnem delu Hrvaške*, Sinteza (Ljubljana), 1985, 69–72.

LIT.: D. Matičević, Pojediniosti (katalog), Zagreb 1982. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. — M. Hrčić, Crno je lijepo, ČIP, 1991, 3–4. — F. Vukić, Arhitektura obiteljske kuće 1974–1994 (katalog), Samobor 1994. F. Vu.

VLAJČIĆ, Nenad, slikar (Imotski, 7. XII. 1948). Završio studij fizike na Prirodno-matematičkome fakultetu u Sarajevu. Slikarstvom se bavi od 1975. Stilski blizak M. Berberu. Njegove su neobarokne ekspresionističke kompozicije izraz dramatičnih egzistencijalnih stanja (ciklus *La danse vivante con brío*, 1985–87). Samostalno je izlagao u Supetru, Imotskom, Splitu, Zagrebu i Sarajevu.

LIT.: V. Bužančić, Nenad Vlačić (katalog), Zagreb 1987.

Ž. Sa.

VLAŠIĆ, Ivica, slikar (Vareš, 23. IX. 1954). Diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu 1976, te specijalizirao slikarstvo u Varšavi 1981. Slika krajolike hiperrealistički, s lirskim naglascima (*Krajolik iz okolice Livna*, 1982; *Krajolik s konjima*, 1990). Lik. pedagog u Livnu. Samostalno izlagao u Livnu, Kupresu, Splitu, Repišću kraj Jastrebarskoga i Zagrebu.

LIT.: D. Kečkemet, Ivica Vlašić (katalog), Split 1993. — J. Luketa-Marković, Ivica Vlašić (katalog), Repišće 1993. — D. Horvatić, Ivica Vlašić (katalog), Zagreb 1994. D. Hč.

VLATKOVIĆ, Božidar, slikar (? — Dubrovnik, 1521). Njegova se porodica, podrijetlom iz Kručice kraj Slanoga, prije zvala *Velisalić*. U mladosti radi (oko 1462) kod V. Rajanovića, ubrzo prelazi L. Dobričeviću, kod kojega radi 1463. i ponovno 1477–78. Neko vrijeme djelovao i u Kotoru. Suradivao s drvorezbarom M. Radosalićem; 1470. imao je svoju radionicu, a nakon smrti L. M. Dobričevića (1478) radi samostalno te sa svojim sinom Nikolom Božidarevićem — od 1494. do Nikoline smrti. Izvodi s Nikolom 1494. oltarnu sliku za obitelj Gradić, a 1495. veliku oltarnu palu za franjevačku crkvu u Cavtatu. — God. 1479. izrađuje prema narudžbi iz Manfredonije u J Italiji drvene ukrase za strop i oslikane škrinje. Pretpostavlja se da je jedino njegovo očuvano slikarsko djelo oštećena slika Majke Božje u franjevačkoj crkvi u Cavtatu.

LIT.: M. Kašanin, Oltarske slike u crkvi na Dančama, Umetnički pregled (Beograd), 1941, 2, str. 51. — C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, str. 213. — Lj. Karaman, O staroj slikarskoj školi u Dubrovniku, Anali—Dubrovnik, 1953. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo XV. i XVI. stoljeća, Zagreb 1968. — G. Gamulin, Bogorodica s djetetom u staroj umjetnosti Hrvatske, Zagreb 1971. — K. Prijatelj, Cavtatska slika Bogorodice s djetetom (prijedlog za Božidara Vlatkovića kao slikara), Rad JAZU, 1971, 359, str. 197–200. — Isti, Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1983, str. 29. D. Kt.

VLATKOVIĆ, Tomkuša, klesar (Dubrovnik, XV. st.). Od 1457. izvodi u Dubrovniku s ostalim majstorima bogate arkade dominikanskoga klaustura, prema djelomično preinačenu nacrtu Masa di Bartolommea; obvezao se 1464. da će sagrađiti u pet godina cijelo zap. krilo klaustura, ali je umro prije završena posla. Poput ostalih dubrovačkih klesara, i on je radio prozore, portale i arhit. ukrase: 1450. ugovara izradbu jedne bifore, dvojih vrata i prozora na katedrali; 1451. kleše kameni namještaj u palači Marina Gundulića; 1455. izvodi s ostalim majstorima ukrašene gotičke prozore za nasljednike Damjana Sorkočevića, 1459. za Stijepa Crijevića, a 1462. za Paskoja Celjubinovića.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 118–120, i 125. D. Kt.

VOČA → DONJA VOČA

VOČIN, selo JZ od Podravske Slatine. Na brijegu iznad mjesta dominiraju ruševine burga, koji se spominje pod imenom *Athyin*, *Othyn* (prema imenu obitelji, ogranku roda Aba, koja ga je držala u doba Anžuvina). Od 1434. u posjedu je Gorjanskih, I. Korvina i, od 1508, Batthyányja; 1538–1687. u rukama Turaka. Velika jednobrodna kasnogotička crkva Sv. Marije (podigao vjerojatno herceg I. Korvin) ima izduženo poligonalno svetište s potpornjima. Uza svetište je prislonjen zvonik, pod kojim je sakristija; na suprotnoj strani, uz brod tri su kapele. Građevina ima niz zanimljivih arhit. detalja: visok trijumfalni luk, bogato profilirane doprozornike (prozori visoki do 7 m), fragmente tankih rebara svoda (stilski element vladislavske gotike), kružni otvor (bez rozete) na gl. pročelju i širok gotički portal s motivima prekrštenih štipića i klesanim ornamentima na štipićima. S vanjske strane crkve očuvan je niz konzola, na kojima

je počivao svod klaustura nekadašnjega franjevačkog samostana, porušenoga još za ratova s Turcima. Crkva je stradala u II. svj. r. Obnovljena je 70-ih godina, a do temelja je razorena u agresiji na Hrvatsku 1991.

LIT.: *Gj. Szabo*, Voćin i voćinska crkva, *Savremenik*, 1914, 2, str. 108–111. — *Isti*, SG. — *A. Horvat*, Novi pogledi na gotičku crkvu u Voćinu, *Rad JAZU*, 1971, 360. — *S. Gvozdanović-Sekulić*, Dileme oko Voćina, *Arhitektura*, 1969, 101. — *V. Radauš*, SSS. — *A. Lukinović*, Naša gospa Voćinska, Zagreb—Voćin 1986. — *Cultural Heritage of Croatia in the War 1991–1992*, Zagreb 1993. — *D. Vikićević-Samaržija*, Slavonija 1526–1991, Radovi IPU, 1994, 17. A. Ht.

VODICE, naselje Z od Šibenika. Od zidina iz XVI. st. (porušenih u XIX. st.) očuvala se samo trokatna četverokutna kula, tzv. Čarićev toranj. Župna crkva s bogato ukrašenim baroknim pročeljem sagrađena je 1749; prema natpisu na kapeli gl. oltara gradio ju je šibenski graditelj I. Skoko; barokni je zvonik podignuo u XVIII. st. majstor Vicko Macanović. Slika Sv. Obitelji na gl. oltaru rad je nepoznatoga majstora iz XVII/XVIII. st. — Na ulazu u selo očuvane su ruševine zgrade iz tur. doba. Na groblju Z od sela očuvana je crkvice (prije župna crkva) Sv. Križa, koju je 1662. gradio Vicko Ivanov iz Korčule.

LIT.: *K. Stojić*, Sela šibenskog kotara, Šibenik 1941. — *N. Bezić*, Nekoliko bilježaka o spomenicima šibenskog kotara, *Slobodna Dalmacija*, 1954, 3060. — *Horvat—Matejčić—Priatelj*, Barok. N. B. B.

VODIČKA, Mladen, arhitekt (Zagreb, 8. III. 1926 — 14. X. 1989). Studij arhitekture završio 1953. na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu gdje je doktorirao 1986. God. 1954–62. djelovao u arhitektonskom birou »Ulrich«, a od 1962. na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. — Posvetivši se projektiranju zdravstvenih ustanova i bolnica, realizirao je građevine skladnih volumena i proporcija istodobno uspješno rješavajući prostorne probleme zahtjevne medicinske tehnologije: domovi zdravlja u Samoboru (1962–80) i Labinu (1963–81), bolnica »Maternité« u Osijeku (1977–82), rekonstrukcija i proširenje bolnica za TBC na Jordanovcu (1961–80) i u Rockefellerovoj ul. (1971–80) te proširenje Dječje kirurgije u Klaićevoj ul. (1979–83) u Zagrebu. Istančan osjećaj za odnos volumena i proporcija koji nameće namjena građevine osobito je uočljiv u projektu Gradske knjižnice »I. G. Kovačić« u Karlovcu (1976). — Sudjelovao je na mnogobrojnim natječajima, među kojima je prve nagrade osvojio: s A. Ulrichom za Vojnomedicinsku akademiju u Beogradu (1955) i Grafičku školu u Zagrebu (1957); potom za hotel i dom kulture u Vinkovcima (1961), medicinski centar u Dubrovniku (1970) i prostorno rješenje središta Karlovca (1971, s B. Žnidarcem). — Teorijske članke o projektiranju zdravstvenih građevina objavljuje u stručnim časopisima.

BIBL.: *Dom zdravlja Samobor*, Arhitektura, 1966, 91–92; *Vladimir Turina*, ibid., 1968, 99–100; *Dom zdravlja Labin*, ibid., 1970, 105; *Razmatranja o humanom ambijentu kao postulatu zdravstvenih objekata*, ibid.; *Razmatranje o nekim oblicima racionalnog građenja zdravstvenih objekata*, *Zdravstvo*, 1981; *O metodi arhitektonskog projektiranja*, *Arhitektura*, 1988, 204–207; *Bolnice*, Zagreb 1994.

LIT.: *A. Pasinović*, Trenutak sadašnjosti i trenutak suvremenosti u mladoj generaciji suvremenog hrvatskog graditeljstva, *ŽU*, 1971, 14. — *I. Maroević*, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, *Arhitektura*, 1981, 176–177. — *Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985*, ibid., 1986, 196–199. J. M. M.

VODIR, drvena posuda u kojoj kosac drži brus za kosu. Izdubljena je od tvrda drveta i ukrašena plitkim ornamentom ili dubokim rezom. Najčešće se primjenjuje vrlo složena i stara ornamentika koja se sastoji od razmjerno maloga broja osnovnih ornamenata u mnoštvu kombinacija i inačica (valovite i cikcak-crte, trokuti, rombovi, spiralni navoji, kuke, rozete, križi). Ta ornamentika ima svoje uzore u prapov. umjetnosti (neolitik, željezno doba). R.

VODNJAN, gradić u J Istri. U neposrednoj su blizini tri prapov. gradine (na lok. *Madonna di Traversa*, *Monte Molino* i *Castellier*). Iz ant. doba potječu: cisterna u predjelu Sv. Lovre; grobovi sa žarama i kosturima uz cestu prema Puli i Balama te natpisi u kamenu kraj Sv. Lucije. Grad je očuvao svoj osebujan srednjovj. izgled — unutar vijenca kuća, nekada obrambena značaja, zbijene su uske i nepravilne uličice duž glavne arterije. Prvi se put spominje 1150. kao *vicus Atinianum*, a jezgra mu je vjerojatno bila u predjelu San Giacoma delle Trisiere. Oko 1300. sagrađen je na njegovoj Z strani kaštel s jarkom (porušen 1808); unutar njegovih zidina s jednim cilindričnim i jednim četverokutnim tornjem nalazile su se dvije građevine i dvorište s cisternom. Naselje se malo-pomalo širilo prema SZ i JI uz glavnu ulicu, koja prolazi sredinom Vodnjana. U starome se dijelu naselja očuvalo više kuća građenih u stilu venec. gotike, renesanse i baroka.

VOĆIN, crkva Sv. Marije

Na mjestu današnje župne crkve Sv. Blaža, na S rubu naselja, nalazila se sve do 1761. predromanička (vjerojatno grobljanska, poslije župna) crkva, od koje su ostali kameni ulomci s pletnim ukrasima, dva ranoromanička (Sv. Petar i Orantica) i ranogotički reljef Sv. Kristofora, izloženi u crkvenoj zbirci. Sadašnja crkva je monumentalna barokna građevina (građena od 1761, posvećena 1808; radove je dugo godina vodio Domenico Dongetti iz Pirana). U njoj se nalaze renesansna kustodija iz 1451, nekoliko vrijednih slika iz XVI. i XVIII. st. i dva drvena andela iz 1616 (rad F. Terillija da Feltrea). — U sklopu župne crkve otvorena je 1984. Zbirka crkvene umjetnosti s vrijednim izlošcima iz XIV–XIX. st. Među slikama se izdvajaju poliptih blaženoga Leona Bemba, rad P. Veneziana iz 1321, slika *Majka Božja zaštitnica* (Jacobello del Fiore, ?), ikona *Bl. Dj. Marije* (XV–XVI. st.) i renesansni triptih blaženoga Leona Bemba (Lazaro Bastiani, poč. XVI. st.). Rijetkost je zbirka od stotinjak ukrašenih metalnih, staklenih i drvenih relikvijara (XV–XIX. st.). Većinu predmeta iz zbirke donio je 1818. iz Venecije slikar Gaetano Grezler; nekoliko vrsnih baroknih slika istoga podrijetla nalazi se u prostorijama bivše gradske vijećnice, podignute 1911. — Barokna crkva Gospe Karmelske sagrađena je 1630–64; u crkvi je oltarna slika Sv. Stjepana (Antonio Zonca, Venecija

M. VODIČKA, bolnica *Maternité* u Osijeku

